

Anna Szczegielniak^{1, 2}, Tomasz Gondek^{1, 3, 4}

¹Sekcja Kształcenia Specjalizacyjnego, Polskie Towarzystwo Psychiatryczne

²Katedra Psychiatrii i Psychoterapii, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

³Early Career Psychiatrists Committee, Task Force on Meetings & Associations, Europejskie Towarzystwo Psychiatryczne

⁴Katedra Psychiatrii, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu

Sprawozdanie z 25. Europejskiego Kongresu Psychiatrycznego

W dniach 1–4 kwietnia 2017 roku odbył się we Florencji 25. Europejski Kongres Psychiatryczny zatytułowany „Wspólnie dla zdrowia psychicznego”. Kongres jest organizowany corocznie na wiośnię przez Europejskie Towarzystwo Psychiatryczne (*European Psychiatric Association*) — największe stowarzyszenie psychiatrów na starym kontynencie, do którego należy obecnie 40 krajowych towarzystw psychiatrycznych z 37 państw, w tym również Polskie Towarzystwo Psychiatryczne reprezentujące specjalistów praktykujących w Polsce. Celem tegorocznego spotkania było wzmocnienie dialogu pomiędzy naukami neurobiologicznymi i społecznymi, a w konsekwencji przezwyciężenie tradycyjnych już barier pomiędzy reprezentującymi je badaczami. Misją kongresu było również podkreślenie, że zdrowie psychiczne jako istotny aspekt zagadnień zdrowia publicznego stanowi gwarant utrzymania silnego społeczeństwa, a wysiłek związany z jego promocją powinien być priorytetem wielu środowisk współpracujących przy tworzeniu najlepszych z możliwych programów profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Poza tym kongres, jak każdego roku, został tak zaprojektowany, aby być miejscem swobodnej prezentacji najnowszych wyników badań naukowych na polu szeroko pojętej psychiatrii prowadzonych w Europie i poza kontynentem, a także otwartym polem dyskusji między badaczami. Dla zainteresowanych praktycznymi umiejętnościami, kongres oferował również szeroki wachlarz tematycznie zróżnicowanych kursów dla uczestników, wśród których można było znaleźć zarówno warsztaty skupione na umiejętnościach miękkich i przywódczych, tak potrzebnych w pracy lekarza, jak i konkretnych zagadnieniach, jak na przykład: depresja w podeszłym wieku, ocena ryzyka

i zarządzanie ryzykiem w psychiatrii ogólnej, zagadnienie delirium w szpitalu ogólnym, leczenie farmakologiczne zaburzeń nastroju i psychozy w ciąży i laktacji. Wiele z nich oferowało interaktywne sesje oparte na doświadczeniu klinicznym prowadzących i uczestników, a także wyczerpujące materiały podsumowujące każdy z kursów. Przed oficjalnym otwarciem kongresu odbyło się Forum Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, po raz pierwszy wprowadzone w 2015 roku jako przestrzeń do dyskusji między przedstawicielami różnych dziedzin pracujących na polu zdrowia psychicznego. Tegoroczne forum zorganizowano pod hasłem „Wspólnie dla zdrowia psychicznego: wyzwania i możliwości” (*EPA Forum: Together for mental health: challenges and opportunities*), a uczestników przywitała Silvana Galderisi, Prezydent Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego (EPA). Spotkanie było podzielone na 3 sesje, z których pierwsza część skupiała się na tematyce zdrowia psychicznego jako podstawowego składnika zdrowia publicznego, druga za cel przyjęła sobie identyfikację i usuwanie luk w organizacji usług w zakresie zdrowia psychicznego w całej Europie (wśród prezentujących Norman Sartorius omawiający ogólną sytuację oferowanych usług na kontynencie, a także Merete Nordentoft, Angelo Fioritti i Cyril Höschl relacjonujący odpowiednio wyzwania w regionie północne, południowej i wschodniej Europy), a zamykający panel skupiał się na podziale opinii wobec organizacji usług związanych ze zdrowiem psychicznym różnych zainteresowanych stron. Do dyskusji zaproszona była Herta Adam, reprezentująca Dyрекcję Generalną ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Konsumentów Komisji Europejskiej, Hilka Kärkkäinen, reprezentująca organizację zrzeszającą pacjentów *Global Alliance of Mental Illness Advocacy Networks-Europe* (GAMIAN-Europe), Miia Männikkö, opowiadająca o potrzebach zmian z perspektywy rodzin osób cierpiących z powodu chorób psychicznych jako reprezentantka *The European Federation*

Adres do korespondencji:

Anna Szczegielniak
Sekcja Kształcenia Specjalizacyjnego
Polskie Towarzystwo Psychiatryczne
e-mail: anna.szczegielniak@gmail.com

of Families of People with Mental Illness (EUFAMI), Henk Parmentier ze światowej organizacji zrzeszającej lekarzy rodzinnych WONCA oraz Martin Ward z europejskiej organizacji pielęgniarek i pielęgniarzy psychiatrycznych HORATIO. Wiele czasu poświęcono na dyskusję nad wartością psychiatrycznej opieki zdrowotnej jako wartości społecznej czy towaru oferowanego na rynku. Zaproszeni goście wielokrotnie również podkreślali negatywny wpływ fragmentacji medycyny w wąskie specjalizacje, co nie pomaga w zrozumieniu problemów związanych ze zdrowiem psychicznym i powoduje odsunięcie w czasie włączenia odpowiedniej terapii. Poruszono także temat możliwości, jakie przynosi nowa technologia, rozważając zalety usług zdrowotnych oferowanych na platformach internetowych, poprzez aplikacje na smartfony oraz wideo-konsultacje specjalistyczne. Podkreślono kilkakrotnie, że nowe rozwiązania mogą poprawić jakość i dostęp do usług, a nie zastąpić lekarzy i terapeutów.

Ceremonia otwarcia prowadzona przez Panią Profesor Silvanę Galderisi, Prezydent EPA, była pełna energii i hasła promujących współpracę między profesjonalistami pracującymi na polu zdrowia psychicznego, wskazując na potrzebę tłumaczenia wyników badań naukowych na umiejętności praktyczne lekarzy, a w tym również konieczność wykroczenia poza farmakologię i zrobienie miejsca dla psychoterapii jako równoważnego narzędzia w pracy psychiatry. Coraz większą liczbą uczestników są osoby dopiero rozpoczynające karierę w trudnej dziedzinie, jaką jest psychiatria (w 2016 roku w Madrycie 1/3 uczestników kongresu to osoby poniżej 35. roku życia), dlatego formuła spotkania również powinna ewoluować. Zebranych przywitał również Profesor Mario Maj, były prezydent Światowego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz Europejskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, specjalista z zakresu choroby afektywnej dwubiegunowej oraz depresji psychotycznej, założyciel i redaktor czasopisma „World Psychiatry”, którego Impact Factor na rok 2015 wynosił 20,205 pkt, stawiając je na pierwszym miejscu wśród wszystkich 140 zarejestrowanych czasopism w kategorii „psychiatria”. Podczas ceremonii otwarcia wręczono EPA Research Prizes dla młodych psychiatrów pracujących w Europie, który w 2016 roku opublikowali najlepsze oryginalne prace badawcze w następujących kategoriach (po 2 nagrody w każdej): psychopatologia kliniczna i udoskonalenie psychiatrycznych kategorii diagnostycznych; biologiczne korelacje i leczenie zaburzeń psychicznych; epidemiologia psychiatryczna, psychiatria społeczna i interwencje psychoterapeutyczne w zaburzeniach psychicznych; psychiatria dziecięca i młodzieżowa; najlepszy artykuł opublikowany w „European Psychiatry”. Nagrody wręczono także 5 stypendystom programu przeznaczonego

dla młodych psychiatrów i lekarzy w trakcie specjalizacji, wśród których znalazła się autorka tego tekstu. Na zakończenie ceremonii uczestnicy mogli zobaczyć ludowy taniec Taranta z południa półwyspu Apenińskiego (region Apulia), który ma ścisłe związki z psychiatrią.

Dzień zakończyło nieformalne spotkanie połączone z zabawą taneczną zorganizowane przez komitet młodych psychiatrów. Odbywający się corocznie *Early Career Psychiatrists Committee (EPA ECPC) Networking Event* jest okazją do spotkania się wszystkich młodych psychiatrów mających różne zainteresowania i uczestniczących często w odmiennych sesjach naukowych, w jednym miejscu podczas kongresu, co staje się doskonałą sposobnością do budowania sieci kontaktów. Nie była to jednak, naturalnie, jedyna taka okazja podczas kongresu we Florencji. Od lat EPA stara się integrować środowisko psychiatrów rozpoczynających dopiero swoją pracę zawodową jako rezydenci lub młodzi specjaliści i oferuje im wiele możliwości dodatkowego rozwoju. W przygotowywaniu tych propozycji swój aktywny udział mają sami młodzi psychiatry, zrzeszeni w działającym formalnie od 2010 roku komitecie EPA ECPC i w powołanych przez ten komitet grupach roboczych. Podczas kongresu można było uczestniczyć w cyklu sesji i sympozjów o charakterze edukacyjnym, w których, co ciekawe, chętnie brali udział także doświadczeni specjaliści, pragnący odświeżyć swoją wiedzę na temat diagnostyki czy aktualnie rekomendowanych metod leczenia niektórych zaburzeń psychicznych. Można było też, poza głównym programem kongresu, uczestniczyć w 15 kursach oferujących zdobycie praktycznej wiedzy z różnych dziedzin dotyczących zdrowia psychicznego. Kurs *Leadership Skills in Psychiatry*, prowadzony przez światowej sławy Profesora Dinesha Bhugrę, pozwala na naukę praktycznych umiejętności negocjacyjnych, zarządzania zasobami czy skutecznego dysponowania czasem; *Assessing Cognitive Impairment in Patients with Schizophrenia using a Brief Interview-Based Instrument: The Cognitive Assessment Interview (CAI)*” polega na nauce wykorzystywania kwestionariusza CAI w środowisku klinicznym i naukowym, poprzez wspólną z prowadzącymi ocenę zaprezentowanych na filmach przypadków pacjentów i dyskusję nad implikacjami poszczególnych zaburzeń funkcjonowania poznawczego na niesprawność społeczną; *Introduction to CBT for Psychiatrists*, jak wskazuje sama nazwa, umożliwia poznanie podstaw podejścia terapeutycznego poznawczo-behawioralnego w sposób przystępny nawet dla tych osób, które do tej pory nie miały żadnego kontaktu z praktyczną psychoterapią. Była to znakomita sposobność do uzupełniania wiedzy zwłaszcza dla tych lekarzy, w trakcie szkolenia, którym brakuje praktycznej nauki psychoterapii — czyli,

między innymi, dla rezydentów z Polski. Prowadzący kurs dotyczący ADHD u dorosłych zwracali natomiast uwagę na złożoności diagnostyczne w odniesieniu do zaburzeń uwagi i nadaktywności ruchowej u osób dorosłych oraz zaprezentowali najnowsze doniesienia dotyczące terapii tego zaburzenia.

Podczas kongresu we Florencji zaprezentowano również flagową propozycję EPA dla specjalistów psychiatrii na początku swojej pracy po egzaminie specjalizacyjnym: *Gaining Experience Programme*, czyli trwający 2–8 tygodni staż w jednej z kilku zaproponowanych instytucji psychiatrycznych w Europie, mający na celu zwiększenie

doświadczenia uczestnika programu oraz poznanie przez niego sposobu pracy i zakresu badań naukowych prowadzonych w innych krajach. Taki staż może się stać początkiem dłuższej współpracy naukowej z psychiatrami pracującymi w goszczącym ośrodku. Udział w programie znacząco ułatwia, zwłaszcza osobom z krajów o niższych przeciętnych wynagrodzeniach, stypendium pieniężne przyznawane przez EPA dla każdego uczestnika. Uczestnicy konferencji bardzo wysoko ocenili ofertę organizatorów dla młodych psychiatrów i w przeważającej większości opowiedzieli się za jej kontynuowaniem w kolejnych latach.